

ΘΕΜΑ 1. Λέγειν δὲ μέλλω περὶ μεγάλων πραγμάτων καὶ περὶ ὧν οὐδενὶ τῶν ζώντων ἀκοῦσαι μᾶλλον ἢ σοὶ προσήκει. Καὶ μὴ νόμιζέ με προθύμως οὕτω σε παρακαλεῖν, ἵνα γένη συγγράμματος ἀκροατῆς· οὐ γὰρ οὐτ' ἐγὼ τυγχάνω φιλοτίμως διακείμενος πρὸς τὰς ἐπιδείξεις οὔτε σὺ λανθάνεις ἡμᾶς ἤδη πλήρης ὧν τῶν τοιούτων. Πρὸς δὲ τούτοις κάκεῖνο πᾶσι φανερόν, ὅτι τοῖς μὲν ἐπιδείξεως δεομένοις αἱ πανηγύρεις ἀρμόττουσιν, ἐκεῖ γὰρ ἂν τις ἐν πλείστοις τὴν αὐτοῦ δύναμιν διασπείρει, τοῖς δὲ διαπράξασθαι τι βουλευμένοις πρὸς τοῦτον διαλεκτέον, ὅστις τάχιστα μέλλει τὰς πράξεις ἐπιτελεῖν τὰς ὑπὸ τοῦ λόγου δηλωθείσας. Εἰ μὲν οὖν μᾶλλον τῶν πόλεων εἰσηγούμεν· πρὸς τοὺς ἐκείνης προεστῶτας τοὺς λόγους ἂν ἐποιούμεην· ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας παρεσκευάσμαι συμβουλεύειν, πρὸς τὴν ἂν δικαιοτέρον διαλεχθεῖην ἢ πρὸς τὸν πρωτεύοντα τοῦ γένους καὶ μεγίστην ἔχοντα δύναμιν.

(Ἰσοκράτους Ἐπιστολαί, I, Διονυσίῳ § 5-7)

ΘΕΜΑ 1. Σκοπεύω νὰ λέγω περὶ σπουδαίων πραγμάτων καὶ μάλιστα περὶ (τούτων), τὰ ὅποια οὐδεὶς ἐκ τῶν ζώντων ἀρμόζει μᾶλλον νὰ ἀκούσῃ παρὰ σὺ. Καὶ μὴ νομίζῃς ὅτι ἐγὼ σὲ παρακινῶ μὲ τόσην προθυμίαν, διὰ νὰ γίνῃς ἀκροατῆς συγγράμματος· διότι (βέβαια) οὔτε ἐγὼ συμβαίνει νὰ ἔχω φιλοδοξίαν πρὸς τὰς ἐπιδείξεις οὔτε μοῦ διαφεύγει τὴν προσοχὴν ὅτι σὺ ἤδη εἶσαι πλήρης ἀπὸ τοῦ τοιούτου εἴδους λόγους. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ἐκεῖνο ἐπίσης εἶναι εἰς ὅλους φανερόν, ὅτι εἰς αὐτοὺς μὲν οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνάγκη ἐπιδείξεως ἀρμόζουν αἱ πανηγύρεις, διότι ἐκεῖ θὰ ἡδύνατό τις ἐνώπιον πλείστον νὰ διασπείρῃ (ἐπιδεικτικῶς) τὴν δύναμίν του, ἐκεῖνοι ὅμως οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ κατορθώσουν κάτι πρέπει νὰ διαλεχθοῦν πρὸς αὐτόν, ὁ ὅποιος πρόκειται νὰ ἐπιτελέσῃ τάχιστα τὰς πράξεις, αἱ ὅποια ἤθελον δηλωθῆ ὑπὸ τοῦ λόγου. Λοιπὸν ἐὰν μὲν ἔκαμνα εἰσηγήσιν (ἂν ὑπεδείκνυον τὰς σκέψεις μου) πρὸς μίαν οἰανδήποτε ἐκ τῶν πόλεων, θὰ ἀπηύθυνα τοὺς λόγους (μου) πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐκείνης· ἐπειδὴ ὅμως ἔχω παρασκευασθῆ διὰ νὰ δίδω συμβουλὰς χάριν τῆς σωτηρίας τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ποῖον (ἄλλον) δικαιοτέρον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκθέσω τὰς σκέψεις μου παρὰ πρὸς τὸν κατέχοντα τὰ πρωτεῖα τοῦ γένους καὶ ἔχοντα μεγίστην δύναμιν;

ΘΕΜΑ 2. Προσῆκει τὰς ἀρετὰς ἀσκεῖν καὶ τὰς κακίας φεύγειν πολὺ μᾶλλον ταῖς πόλεσιν ἢ τοῖς ἰδιώταις. Ἄνῆρ μὲν γὰρ ἀσεβὴς καὶ πονηρὸς τυχὸν ἂν φθάσειε τελευτήσας, πρὶν δοῦναι δίκην τῶν ἡμαρτημένων· αἱ δὲ πόλεις διὰ τὴν ἀθανασίαν ὑπομένουσι καὶ τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας. Ὡν ἐνθυμουμένους χρὴ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς ἐν τῷ παρόντι μὲν χαριζομένοις, τοῦ δὲ μέλλοντος χρόνου μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιουμένοις, μηδὲ τοῖς φιλεῖν μὲν τὸν δῆμον φάσκουσιν, ὅλην δὲ τὴν πόλιν λυμαινομένοις· ὡς καὶ πρότερον, ἐπειδὴ παρέλαβον οἱ τοιοῦτοι τὴν ἐπὶ τοῦ βήματος δυναστείαν, εἰς τοσαύτην ἄνοιαν προήγαγον τὴν πόλιν, ὥστε παθεῖν αὐτὴν οἷάπερ ὀλίγω πρότερον διηγησάμην. Ὁ καὶ πάντων μάλιστα ἂν τις θαυμάσειε, ὅτι προχειρίζεσθε δημαγωγούς οὐ τοὺς τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας τοῖς μεγάλην τὴν πόλιν ποιήσασιν, ἀλλὰ τοὺς ὅμοια καὶ λέγοντας καὶ πράττοντας τοῖς ἀπολέσασιν αὐτήν.

(Ἰσοκράτους περὶ εἰρήνης § 120 - 122)

ΘΕΜΑ 2. Ἀρμόζει πολὺ περισσώτερον εἰς τὰς πόλεις παρὰ εἰς τοὺς πολίτας (τὰ άτομα) νὰ ἀσκοῦν τὰς ἀρετὰς καὶ νὰ ἀποφεύγουν τὰς κακίας. Διότι (εἷς) ἄνῆρ ἀσεβὴς καὶ φαῦλος ἐνδεχόμενως εἶναι δυνατόν νὰ ἀποθάνῃ πρότερον, πρὶν νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὰ διαπραχθέντα (ὑπ' αὐτοῦ) ἁμαρτήματα· αἱ πόλεις ὅμως ἐξ αἰτίας τῆς ἀθανασίας τῶν ὑπομένων τὰς τιμωρίας καὶ τὰς ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς ἐκ μέρους τῶν θεῶν. Αὐτὰ λοιπὸν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν πρέπει νὰ μὴ δίδωμεν προσοχὴν εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ παρὸν μὲν φέρονται εὐαρέστως, ἀλλὰ οὐδεμίαν καταβάλλουν φροντίδα διὰ τὸ μέλλον, οὔτε πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἰσχυρίζονται μὲν ὅτι ἀγαποῦν τὸν δῆμον, ἀλλὰ καταστρέφουν ὀλόκληρον τὴν πόλιν· διότι καὶ προηγουμένως, ἀφ' ὅτου οἱ τοιοῦτου εἴδους ἀνθρώποι ἐκυριάρχησαν ἐπὶ τοῦ βήματος, ἔφεραν τὴν πόλιν εἰς τόσον μεγάλην ἀπερিসκεψίαν, ὥστε νὰ πάθῃ τέτοια ἀκριβῶς πού ἐγὼ ἐξέθεσα ὀλίγον προηγουμένως. Αὐτὸ δὲ διὰ τὸ ὅποιον πρὸ πάντων θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀπορήσῃ (νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀπορίαν του) εἶναι ὅτι ἐκλέγετε ὡς ἡγέτας τοῦ δήμου ὄχι τοὺς ἔχοντας τὴν ἰδίαν γνώμην μὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔκαμαν τὴν πόλιν μεγάλην, ἀλλὰ ἐκείνους οἱ ὅποιοι λέγουν καὶ πράττουν ὅμοια μὲ τοὺς καταστρέψαντας αὐτήν.

ΘΕΜΑ 3. Περὶ μὲν τῆς οἰκειότητος τῆς ὑπαρχούσης ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους οἶμαί σε πολλῶν ἀκηκοέναι, συγχαίρω δὲ σοι πυνθανόμενος πρῶτον μὲν ὅτι τῇ δυναστείᾳ τῇ παρούσῃ κάλλιον χρῆ τοῦ πατρὸς καὶ φρονιμώτερον, ἔπειθ' ὅτι προαιρεῖ δόξαν καλὴν κτήσασθαι μᾶλλον ἢ πλοῦτον μέγαν συναγαγεῖν. Σημεῖον γὰρ οὐ μικρὸν ἐκφέρεις ἀρετῆς, ἀλλ' ὡς δυνατόν μέγιστον, ταύτην ἔχων τὴν γνώμην· ὥστ', ἣν ἐμμείνης τοῖς περὶ σοῦ νῦν λεγομένοις, οὐκ ἀπορήσεις τῶν ἐγκωμιασομένων τὴν τε φρόνησιν τὴν σὴν καὶ τὴν προαίρεσιν ταύτην. Ἡγοῦμαι δὲ καὶ τὰ διηγγελμένα περὶ τοῦ πατρὸς σου συμβαλεῖσθαι μεγάλην πίστιν πρὸς τὸ δοκεῖν εὖ φρονεῖν σε καὶ διαφέρειν τῶν ἄλλων· εἰώθασι γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν τοὺς ἐκ τῶν πατέρων τῶν εὐδοκιμούντων γεγονότας, ὡς τοὺς ἐκ τῶν δυσκόλων καὶ χαλεπῶν, ἥνπερ φαίνονται μηδὲν ὅμοιοι τοῖς γονεῦσιν ὄντες. Μᾶλλον γὰρ ἐπὶ πάντων κεχαρισμένον αὐτοῖς ἐστὶ τὸ παρὰ λόγον συμβαῖνον ἀγαθὸν τῶν εἰκότως καὶ προσηκόντως γιγνομένων.

(Ἰσοκράτους Ἐπιστολὴ Τιμοθέῳ § 1 - 3)

ΘΕΜΑ 3. Περὶ μὲν τῆς (στενῆς) φιλίας, ἣ ὅποια ὑπάρχει μεταξύ μας νομίζω ὅτι σὺ ἔχεις ἀκούσει ἀπὸ πολλοῦς, σὲ συγχαίρω δὲ πὺ πληροφοροῦμαι κατὰ πρῶτον μὲν ὅτι χρησιμοποιεῖς (κάμνεις χρῆσιν) τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν τὴν παροῦσαν (=τὴν ὅποιαν ἔχεις τώρα) καλύτερα καὶ φρονιμώτερα ἀπὸ τὸν πατέρα σου, ἔπειτα δὲ διότι προτιμᾶς μᾶλλον νὰ ἀποκτήσης καλὴν φήμην (δόξαν) παρὰ νὰ συναθροίσῃς μέγαν πλοῦτον. Διότι μὲ τὸ νὰ ἔχῃς αὐτὴν τὴν γνώμην ἐμφανίζεις ὅχι μικρὰν ἀπόδειξιν ἀρετῆς, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατόν μέγιστην· ἐπομένως, ἂν παραμείνης πιστὸς εἰς αὐτὰ τὰ ὅποια τώρα λέγονται διὰ σέ, δὲν θὰ σοῦ λείψουν αὐτοί, οἱ ὅποιοι θὰ ἐγκωμιάσουν καὶ τὴν σύνεσίν σου καὶ αὐτὴν σου τὴν προτίμησιν. Νομίζω δὲ ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ὅποια ἔχουν διαδοθῆ περὶ τοῦ πατρὸς σου θὰ συμβάλουν μεγάλην πίστιν (θὰ συντελέσουν εἰς τὸ νὰ σχηματισθῇ μεγάλη πεποίθησις) εἰς τὸ νὰ θεωρῆσαι ὅτι σκέπτεσαι ὀρθῶς καὶ ὅτι ὑπερέχεις τῶν ἄλλων· διότι οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ ἐπαινοῦν καὶ νὰ τιμοῦν ὄχι τόσον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν γεννηθῆ ἀπὸ πατέρας εὐδοκιμοῦντας (φημισμένους), ὅσον τοὺς καταγομένους ἀπὸ δυστρόπους καὶ τραχεῖς, ἐὰν βεβαίως φαίνονται (οἱ υἱοὶ) ὅτι δὲν εἶναι καθόλου ὅμοιοι μὲ τοὺς γονεῖς. Διότι ἐπὶ ὅλων τῶν πραγμάτων εἶναι περισσότερο εὐχάριστον εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο τὸ ἀγαθόν, τὸ ὅποιον παρὰ προσδοκίαν συμβαίνει, παρὰ ἐκεῖνα πὺ γίνονται σύμφωνα μὲ τὸ λογικὸν καὶ τὸ πρέπον.

ΘΕΜΑ 4. Ὅρω δ' ὑμᾶς οὐκ ἐξ ἴσου τῶν λεγόντων τὴν ἀκρόασιν ποιουμένους, ἀλλὰ τοῖς μὲν προσέχοντας τὸν νοῦν, τῶν δὲ οὐδὲ τὴν φωνὴν ἀνεχόμενους. Καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν ποιεῖτε· καὶ γὰρ τὸν ἄλλον χρόνον εἰώθατε πάντας τοὺς ἄλλους ἐκβάλλειν πλὴν τοὺς συναγορεύοντας ταῖς ὑμετέραις ἐπιθυμίαις. Ὅ καὶ δικαίως ἔν τις ὑμῖν ἐπιτιμήσειεν, ὅτι συνειδότες πολλοὺς καὶ μεγάλους οἴκους ὑπὸ τῶν κολακευόντων ἀναστάτους γεγεννημένους καὶ μισοῦντες ἐπὶ τῶν ἰδίων τοὺς ταύτην ἔχοντας τὴν τέχνην, ἐπὶ τῶν κοινῶν οὐχ ὁμοίως διάκεισθε πρὸς αὐτούς. Ἄλλὰ κατηγοροῦντες τῶν προσιεμένων καὶ χαιρόντων τοῖς τοιούτοις αὐτοὶ φαίνεσθε μᾶλλον τούτοις πιστεύοντες ἢ τοῖς ἄλλοις πολίταις. Καὶ γὰρ τοι πεποιθήκατε τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν οὐ τὰ μέλλοντα τῆς πόλει συνοίσειν. Ἄλλ' ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν λόγους ἐροῦσιν. Ἐφ' οὗ καὶ νῦν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐρρύθηκε. Πασι γὰρ ἦν φανερόν, ὅτι μᾶλλον ἡσθήσεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἢ τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης συμβουλευούσιν.

(Ἰσοκράτους περὶ εἰρήνης § 3 - 5)

ΘΕΜΑ 4. Βλέπω ὅτι σεῖς δὲν ἀκροᾶσθε καθ' ὅμοιον τρόπον (ἐπὶ ἴσοις ὅροις) τοὺς ὁμιλοῦντας (τοὺς ῥήτορας), ἀλλὰ εἰς ἄλλους μὲν ἔχετε ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν σας, ἄλλων δὲ οὔτε τὴν φωνὴν ἀνέχεσθε. Καὶ καθόλου ἀξιοπερίεργον (δὲν) πράττετε (αὐτὸ ποὺ κάνετε δὲν εἶναι καθόλου ἀξιοπερίεργον)· καθόσον μάλιστα κατὰ τὸν ἄλλον χρόνον ἔχετε τὴν συνήθειαν νὰ ἀποδοκιμάζετε ὅλους τοὺς ἄλλους, ἐκτὸς ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀγορεύουν σύμφωνα μὲ τὰς ἰδικὰς σας ἐπιθυμίας. Τοῦτο ὅμως καὶ δικαίως θὰ ἠδύνατό τις νὰ σᾶς κατηγορήσῃ, διότι ἐνῶ γνωρίζετε καλῶς ὅτι πολλοὶ καὶ μεγάλοι οἴκοι ἔχουν καταστραφῆ ἀπὸ τοὺς κολακεύοντας καὶ ἐνῶ μισεῖτε προκειμένου περὶ τῶν ἀτομικῶν σας πραγμάτων ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔχουν αὐτὴν τὴν τέχνην (τοῦ κόλακος), προκειμένου περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων δὲν τηρεῖτε ἀπέναντι αὐτῶν ὁμοίαν στάσιν, ἀλλὰ ἐνῶ κατηγορεῖτε ἐκείνους οἱ ὅποιοι τοὺς ἀποδέχονται καὶ χαίρουν μὲ τοὺς τοιούτου εἶδους ἀνθρώπους, σεῖς (προσωπικὰ) φαίνεσθε ὅτι μᾶλλον εἰς αὐτούς ἔχετε ἐμπιστοσύνην παρά εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας. Καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἔχετε γίνει ἡ αἰτία ὥστε οἱ ῥήτορες (οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες) νὰ ἐξετάζουν καὶ νὰ ἀσχολοῦνται ὄχι μὲ ἐκεῖνα τὰ ὅποια πρόκειται νὰ συμφέρουν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μὲ ποῖον τρόπον θὰ εἶπουν εἰς σᾶς λόγους τῆς ἀρεσκείας σας. Εἰς τούτους δὲ τοὺς λόγους (ἀρέσκοντας δηλ.) καὶ τώρα ἔχει συρρεύσει καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν. Διότι εἰς ὅλους ἦτο φανερόν, ὅτι περισσότερον θὰ εὐχαριστηθῆτε μὲ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι σᾶς παρακινοῦν διὰ τὸν πόλεμον παρά μὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι σᾶς συμβουλεύουν διὰ τὴν εἰρήνην.

ΘΕΜΑ 5. Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογήσαι τοὺς νόμους πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἢ μὲν τούτων χρῆσις τοῦτ' ὠφελεῖν μόνον πέφυκε, τὰ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ συμβόλαια τὰ γιγνόμενα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφερόντως. Χρὴ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ ἀμφοτέρα μὲν ταῦτα σπουδάζειν, αὐτοῖν δὲ τούτοις τὸ μεῖζον καὶ τὸ πλείονος ἀξίον προτιμᾶν, ἔπειτα κάκεῖνο γινώσκειν, ὅτι νόμους μὲν θεῖναι μυριοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἱκανοὶ γεγονάσιν, εἰπεῖν δὲ περὶ τῶν συμφερόντων ἀξίως τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἂν πολλοὶ δυνηθεῖεν.

(Ἰσοκράτους περὶ ἀντιδόσεως § 79 - 81)

ΘΕΜΑ 5. Νομίζω λοιπὸν ὅτι πάντες θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὁμολογήσουν (ἤθελον ὁμολογήσει), ὅτι οἱ νόμοι εἶναι αἰτίοι πλείστων καὶ σπουδαιότατων ἀγαθῶν διὰ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἢ μὲν χρησιμοποίησις αὐτῶν ἔχει ἐκ φύσεως προουρισμὸν (πέφυκε) νὰ ὠφελεῖ μόνον ὡς πρὸς τοῦτο, δηλ. εἰς τὰς σχέσεις μας πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὰ (ιδιωτικὰ) συμβόλαια, τὰ ὅποια συνάπτονται μεταξύ μας. Ἐὰν ὅμως πείθεσθε εἰς τοὺς λόγους μου, ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα θὰ διοικῆτε (θέλετε διοικεῖ) καλῶς καὶ δικαίως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. Πρέπει δὲ (ἔχουν χρέος) οἱ συνετοὶ ἄνθρωποι νὰ ἀσχολοῦνται σοβαρῶς καὶ μὲ τὰ δύο αὐτά, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν δύο νὰ προτιμοῦν τὸ σπουδαιότερον καὶ τὸ ἔχον μεγαλυτέραν ἀξίαν, ἔπειτα νὰ γνωρίζουν καὶ ἐκεῖνο, ὅτι δηλ. ἄπειροι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων ἔχουν γίνει ἱκανοὶ νὰ θέσουν νόμους (νὰ νομοθετήσουν), ἀλλὰ ὀλίγοι ἤθελον δυνηθῆ νὰ ὁμιλήσουν ἐπαξίως τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν συμφερόντων.

ΘΕΜΑ 6. Εἰς τοῦτο τινές ἀνοίας ἐληλύθασιν, ὥσθ' ὑπειλήφασιν τὴν μὲν ἀδικίαν ἐπονειδιστον μὲν εἶναι, κερδαλέαν δὲ καὶ πρὸς τὸν βίον τὸν καθ' ἡμέραν συμφέρουσαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην εὐδόκιμον μὲν, ἀλυσιτελῆ δὲ καὶ μᾶλλον δυναμένην τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν ἢ τοὺς ἔχοντας αὐτήν, κακῶς εἰδότες, ὡς οὔτε πρὸς χρηματισμὸν οὔτε πρὸς δόξαν οὔτε πρὸς ἃ δεῖ πράττειν οὔθ' ὅλως πρὸς εὐδαιμονίαν οὐδὲν ἂν συμβάλοιτο τηλικαύτην δύναμιν, ὅσην περ ἀρετὴ καὶ τὰ μέρη ταύτης. Τοῖς γὰρ ἀγαθοῖς, οἷς ἔχομεν ἐν τῇ ψυχῇ, τούτοις κτώμεθα καὶ τὰς ἄλλας ὠφελείας, ὧν δεόμενοι τυγχάνομεν ὥσθ' οἱ τῆς αὐτῶν διανοίας ἀμελοῦντες λελήθασιν σφᾶς αὐτοὺς ἅμα τοῦ τε φρονεῖν ἄμεινον καὶ τοῦ πράττειν βέλτιον ὀλιγωροῦντες. Θαυμάζω δ' εἰ τις οἶεται τοὺς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀσκοῦντας καρτερεῖν καὶ μένειν ἐν τούτοις, ἐλπίζοντας ἕλαττον ἕξειν τῶν πονηρῶν, ἀλλ' οὐχ ἡγουμένους καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις πλέον οἴεσθαι τῶν ἄλλων. Ἐγὼ μὲν γὰρ πέπεισμαι τούτους μόνον ὧν δεῖ πλεονεκτεῖν, τοὺς δ' ἄλλους ὧν οὐ βέλτιόν ἐστιν.

(Ἰσοκράτους περὶ εἰρήνης § 31 - 33)

ΘΕΜΑ 6. Μερικοὶ ἔχουν ἔλθει (καταντήσει) εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν ἀνοησίας, ὥστε ἔχουν νομίσει ὅτι ἡ μὲν ἀδικία εἶναι μὲν ἐπονειδιστος, ἀλλὰ ἐπικερδῆς καὶ συμφέρουσα διὰ τὴν καθημερινὴν ζωὴν, ἐνῶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι μὲν ἐντιμος (εὐυπόληπτος), ἀλλὰ (εἶναι) ἀσύμφορος καὶ μᾶλλον ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ὠφελῇ τοὺς ἄλλους παρὰ ἐκείνους οἱ ὅποιοι τὴν ἔχουν, διότι ἔχουν τὴν ἐσφαλμένην γνώμην, ὅτι τάχα οὔτε διὰ τὴν ἀπόκτησιν χρημάτων οὔτε διὰ δόξαν οὔτε δι' αὐτά, τὰ ὅποια πρέπει νὰ πράττωμεν, οὔτε γενικῶς διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, τίποτε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνεισφέρῃ τόσον μεγάλην δύναμιν, ὅσην βεβαίως ἡ ἀρετὴ καὶ τὰ μέρη αὐτῆς. Διότι μὲ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ἔχομεν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ αὐτὰ ἀποκτῶμεν καὶ τὰς ἄλλας ὠφελείας, τῶν ὁποίων συμβαίνει νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην· ἐπομένως ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι παραμελοῦν τὴν διάνοιάν των (τὴν πνευματικὴν των καλλιέργειαν) χωρὶς νὰ τὸ ἐννοοῦν ἀδιαφοροῦν συγχρόνως καὶ διὰ τὸ νὰ σκέπτονται ὀρθότερον καὶ διὰ νὰ εἶναι περισσότερον εὐτυχεῖς. Ἀπορῶ δέ, ἂν κάποιος νομίζῃ ὅτι ἐκεῖ οἱ ὅποιοι ἀσκοῦν τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὑπομένουν μὲ καρτερίαν καὶ ἐμμένουν σταθεροὶ εἰς αὐτά, ἐπειδὴ ἐλπίζουν ὅτι θὰ εὐρίσκωνται εἰς μειονεκτικωτέραν θέσιν ἀπὸ τοὺς κακοὺς, ἀλλὰ διότι νομίζουν ὅτι καὶ ἐνώπιον τῶν θεῶν καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων θὰ κερδίσουν περισσότερον ἀπὸ ἄλλους (τοὺς πονηροὺς). Ἐγὼ βεβαίως ἔχω πεισθῆ ὅτι μόνον αὐτοὶ εὐρίσκονται εἰς πλεονεκτικὴν θέσιν εἰς ὃ,τι πρέπει, ἐνῶ οἱ ἄλλοι (οἱ πονηροί, πλεονεκτοῦν εἰς πράγματα) εἰς τὰ ὅποια δὲν εἶναι καλύτερον (νὰ πλεονεκτοῦν).

ΘΕΜΑ 7. Ἐγὼ μεγίστην μὲν ἡγοῦμαι συμμαχίαν εἶναι καὶ βεβαιότητα τὸ τὰ δίκαια πράττειν, εἰκὸς γὰρ καὶ τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν γενέσθαι μετὰ τούτων, εἴπερ χρὴ περὶ τῶν μελλόντων τεκμαίρεσθαι τοῖς ἤδη γεγενημένοις, πρὸς δὲ ταύτῃ τὸ καλῶς πολιτεύεσθαι καὶ σωφρόνως ζῆν καὶ μέχρι θανάτου μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις ἐθέλειν καὶ μηδὲν οὕτω δεινὸν νομίζειν, ὡς τὸ κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἢ μᾶλλον ἡμῖν ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὑπάρχει. Μεθ' ὧν ἐγὼ πολὺ ἂν ἥδιον πολεμοίην ἢ μετὰ πολλῶν μυριάδων· οἶδα γὰρ καὶ τοὺς πρώτους ἡμῶν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἀφικομένους οὐ τῷ πλήθει τῶν ἄλλων περιγενομένους ἀλλὰ ταῖς ἀρεταῖς ταῖς ὑπ' ἐμοῦ προειρημέναις. Ὡστ' οὐκ ἄξιον διὰ τοῦτο φοβεῖσθαι τοὺς πολεμίους, ὅτι πολλοὶ τυγχάνουσιν ὄντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπ' ἐκείνοις θαρρεῖν, ὅταν ὀρώμεν ἡμᾶς μὲν αὐτοὺς οὕτως ἐνηνοχότας τὰς συμφοράς, ὡς οὐδένας ἄλλοι πώποτε, τοὺς δὲ μηδὲ τὰς εὐτυχίας φέρειν δυναμένους.

(Ἰσοκράτους Ἀρχίδαμος § 59 - 60)

ΘΕΜΑ 7. Ἐγὼ νομίζω ὅτι σπουδαιοτάτη μὲν καὶ ἀσφαλεστάτη συμμαχία εἶναι τὸ νὰ πράττῃ τις τὰ δίκαια — διότι εἶναι φυσικὸν μαζὶ μὲ (τοὺς ἀνθρώπους) αὐτοὺς νὰ εὐρίσκεται καὶ ἡ εὐνοία τῶν θεῶν, ἐὰν βεβαίως πρέπη νὰ συναγῆ κανεὶς συμπεράσματα περὶ τῶν μελλόντων ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἤδη (εἰς τὸ παρελθόν) ἔχουν συμβῆ — ἐπὶ πλέον δὲ τὸ νὰ πολιτεύεται ἐντίμως καὶ νὰ ζῆ φρονίμως καὶ νὰ θέλῃ (νὰ τὸ παίρῃ ἀπόφασιν) νὰ μάχεται ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν μέχρι θανάτου καὶ τίποτε νὰ μὴν θεωρῆ τόσο φοβερόν, ὅσον τὸ νὰ κακολογῆται ὑπὸ τῶν πολιτῶν (ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του)· αὐτὰ δὲ μᾶλλον ὑπάρχουν εἰς ἡμᾶς (τὰ ἔχομεν ἡμεῖς) παρὰ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Μὲ τὴν βοήθειαν (συμμαχίαν) δὲ αὐτῶν ἐγὼ μὲ πολὺ μεγαλυτέραν εὐχαρίστησιν θὰ ἐπολέμουν παρὰ μὲ τὴν συμμαχίαν πολλῶν μυριάδων· διότι γνωρίζω ὅτι καὶ οἱ πρώτοι ἐξ ἡμῶν, οἱ ὅποιοι ἔφθασαν εἰς αὐτὴν τὴν χώραν, δὲν ὑπερτέρησαν τῶν ἄλλων κατὰ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀρετάς, αἱ ὅποια ἔχουν ὑπ' ἐμοῦ προηγουμένως λεχθῆ. Ἐπομένως δὲν εἶναι εὐλογον (δὲν ἀξίζει) νὰ φοβούμεθα τοὺς ἐχθροὺς διὰ τοῦτο, διότι συμβαίνει νὰ εἶναι πολλοί, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον πρέπει βασιζόμενοι εἰς ἐκεῖνα (ἐπ' ἐκείνοις) νὰ ἔχωμεν θάρρος, ὅταν βλέπωμεν ὅτι ἡμεῖς μὲν ἔχομεν ὑποφέρει τὰς δυστυχίας ἔτσι, ὅπως οὐδεὶς ἄλλος ποτὲ μέχρι τοῦδε, ἐνῶ αὐτοὶ οὔτε τὰς εὐτυχίας δὲν δύνανται νὰ φέρουν (νὰ ἀπολαύουν).

ΘΕΜΑ 8. Ἐμοὶ αἰρετώτερος ὁ βίος εἶναι δοκεῖ καὶ βελτίων ὁ τῶν ιδιωτευόντων ἢ τῶν τυραννούντων καὶ τὰς τιμὰς ἡδίους ἠγοῦμαι τὰς ἐν ταῖς πολιτείαις ἢ τὰς ἐν ταῖς μοναρχίαις· καὶ περὶ τούτων λέγειν ἐπιχειρήσω. Καίτοι μ' οὐ λέληθεν, ὅτι πολλοὺς ἔξω τοὺς ἐναντιουμένους, καὶ μάλιστα τοὺς περὶ ὑμᾶς ὄντας. Οἶμαι γὰρ οὐχ ἥκιστα τούτους ἐπὶ τὴν τυραννίδα παροξύνειν ὑμᾶς· σκοποῦσι γὰρ οὐ πανταχῆ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ πολλὰ παραλογίζονται σφᾶς αὐτούς. Τὰς μὲν γὰρ ἐξουσίας καὶ τὰ κέρδη καὶ τὰς ἡδονὰς ὀρώσι καὶ τούτων ἀπολαύσεσθαι προσδοκῶσι, τὰς δὲ ταραχὰς καὶ τοὺς φόβους καὶ τὰς συμφορὰς τὰς τοῖς ἄρχουσι συμπιπτούσας καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν οὐ θεωροῦσιν, ἀλλὰ πεπόνθασιν ὅπερ οἱ τοῖς αἰσχίστοις καὶ παρανομωτάτοις τῶν ἔργων ἐπιχειροῦντες.

(Ἰσοκράτους ἐπιστολὴ τοῖς Ἰάσονος παισὶν § 11 - 13)

ΘΕΜΑ 8. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων (τῶν μὴ ἀναμειγνυομένων εἰς τὰ κοινὰ) εἶναι προτιμότερα καὶ καλυτέρα παρὰ ἡ ζωὴ τῶν τυράννων (τῶν μοναρχῶν) καὶ νομίζω ὅτι αἱ τιμαὶ εἰς τὰς δημοκρατίας εἶναι πλεονεχάριστοι παρὰ εἰς τὰς μοναρχίας· περὶ τούτων λοιπὸν θὰ ἐπιχειρήσω νὰ λέγω. Καὶ βέβαια δὲν μοῦ ἔχει διαφύγει τὴν προσοχὴν, ὅτι θὰ ἔχω πολλοὺς τοὺς ἀντιθέτους, καὶ μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ὀλόγουρά σας (τοῦ περιβάλλοντός σας). Διότι νομίζω ὅτι οὗτοι πρὸ πάντων σᾶς ἐξωθοῦν πρὸς τὴν τυραννίδα· διότι ἐξετάζουν ὄχι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ ἐξαπατοῦν τὸν ἑαυτὸν τους μὲ πολλοὺς ἐσφαλμένους ὑπολογισμούς. Διότι βλέπουν μὲν τὰς ἐξουσίας καὶ τὰ κέρδη καὶ τὰς ἡδονὰς καὶ προσδοκοῦν ὅτι θὰ τὰ ἀπολαύσουν, δὲν παρατηροῦν ὅμως τὰς ἀναταραχὰς καὶ τοὺς φόβους καὶ τὰς συμφορὰς, αἱ ὅποια συμβαίνουν εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ εἰς τοὺς φίλους αὐτῶν, ἀλλ' ἔχουν πάθει αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ὅποϊον (πάσχουν) ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐπιχειροῦν τὰ αἰσχίστα καὶ πλεονεχάριστα ἐκ τῶν ἔργων.

ΘΕΜΑ 9. Εύρίσκω ταύτην μόνην ἂν γενομένην καὶ τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν καὶ τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν, ἣν ἐθελήσωμεν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν ἀναλαβεῖν, ἣν Σόλων μὲν ὁ δημοτικώτατος γενόμενος ἐνομοθέτησε, Κλεισθένης δ' ὁ τοὺς τυράννους ἐκβαλὼν καὶ τὸν δῆμον καταγαγὼν πάλιν ἐξ ἀρχῆς κατέστησεν. Ἦς οὐκ ἂν εὐροιμεν οὔτε δημοτικωτέραν οὔτε τῇ πόλει μᾶλλον συμφέρουσαν. Τεκμήριον δὲ μέγιστον· οἱ μὲν γὰρ ἐκείνη χρώμενοι, πολλὰ καὶ κατὰ διαπραξάμενοι καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐδοκιμήσαντες, παρ' ἐκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβον, οἱ δὲ τῆς νῦν παρούσης ἐπιθυμήσαντες, ὑπὸ πάντων μισηθέντες καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες, μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιπεσεῖν. Καίτοι πῶς χρὴ ταύτην τὴν πολιτείαν ἐπαινεῖν ἢ στέργειν τὴν τοσοῦτων μὲν κακῶν αἰτίαν πρότερον γενομένην, νῦν δὲ καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ τὸ χειρόν φερομένην; Πῶς δ' οὐ χρὴ δεδιέναι μὴ τοιαύτης ἐπιδόσεως γιγνομένης τελευτῶντες εἰς τραχύτερα πράγματα τῶν τότε γενομένων ἐξοκείλωμεν;

(Ἰσοκράτους Ἄρεοπαγίτικὸς § 16 - 18)

ΘΕΜΑ 9. Εύρίσκω ὅτι τοῦτο μόνον δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἀποτροπὴ ἀπὸ μελλοντικῶν κινδύνων καὶ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ παρόντα δεινὰ, ἐὰν θελήσωμεν νὰ λάβωμεν ἐκ νέου ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν, τὴν ὁποῖαν ἐνομοθέτησε μὲν ὁ Σόλων, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε δημοκρατικώτατος, ἐγκατέστησε δὲ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ὁ Κλεισθένης, ὁ ὁποῖος ἐξεδίωξε τοὺς τυράννους καὶ ἐπανέφερεν ἐκ τῆς ἐξορίας τοὺς δημοκρατικούς. Ταύτης δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρωμεν οὔτε πλέον προσφιλεῖς εἰς τὸν λαὸν οὔτε περισσότερον συμφέρουσαν εἰς τὴν πόλιν. Μεγίστη δὲ ἀπόδειξις εἶναι τὸ ἐξῆς, ἐκεῖνοι δηλ. οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν, ἀφοῦ κατώρθωσαν πολλὰ καὶ ὠραῖα (κατορθώματα) καὶ ἀφοῦ ἀπέκτησαν καλὴν φήμην μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔλαβον τὴν ἡγεμονίαν παρὰ τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν θέλησίν των, ἐνῶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμησαν τὴν παροῦσαν (δημοκρατίαν), ἀφοῦ ἐμισήθησαν ἀπὸ ὅλους καὶ ἀφοῦ ἔπαθον πολλὰ καὶ δεινὰ, ὀλίγον ἔλειψε νὰ περιπέσουν εἰς τὰς ἐσχάτας συμφοράς. Καὶ ἀληθῶς πῶς πρέπει νὰ ἐπαινώμεν ἢ νὰ ἀγαπῶμεν αὐτὴν τὴν πολιτείαν, ἣ ὁποῖα εἰς μὲν τὸ παρελθὸν ἔγινε αἰτία τόσων κακῶν, τώρα δὲ καθ' ἕκαστον ἔτος φέρεται πρὸς τὸ χειρότερον; Καὶ πῶς δὲν πρέπει νὰ φοβούμεθα, μήπως, ἐὰν γίνεταί τι αὐτῆς ἐπίδοσις (ἐπαύξησης), εἰς τὸ τέλος ἐξοκείλωμεν εἰς χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ ἐκείνην ἣ ὁποῖα τότε ὑπῆρξε;

ΘΕΜΑ 10. 'Εγὼ δ', ὦ Νικόκλεις, ἡγοῦμαι καλὰ μὲν εἶναι μνημεῖα καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας, πολὺ μέντοι πλείονος ἀξίας τὰς τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας, ἃς ἐν τοῖς λόγοις ἂν τις μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσειεν. Προκρίνω δὲ ταύτας πρῶτον μὲν εἰδὼς τοὺς καλοὺς κάγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν οὐχ οὕτως ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ σώματος σεμνυνομένους, ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ γνώμῃ φιλοτιμουμένους· ἔπειθ' ὅτι τοὺς μὲν τύπους ἀναγκαῖον παρὰ τούτοις εἶναι μόνοις, παρ' οἷς ἂν σταθῶσι, τοὺς δὲ λόγους ἐξενεχθῆναι θ' οἷόν τ' ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διαδοθέντας ἐν ταῖς τῶν εὐ φρονούντων διατριβαῖς ἀγαπᾶσθαι, παρ' οἷς κρεῖττόν ἐστιν ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν εὐδοκιμεῖν· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις καὶ τοῖς γεγραμμένοις οὐδεὶς ἂν τὴν τοῦ σώματος φύσιν ὁμοιώσειε, τοὺς δὲ τρόπους τοὺς ἀλλήλων καὶ τὰς διανοίας τὰς ἐν τοῖς λεγομένοις ἐνούσας ῥαδίον ἐστὶ μιμεῖσθαι τοῖς μὴ ῥαθυμεῖν αἰρουμένοις ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βουλομένοις.

(Ἰσοκράτους Εὐαγόρας § 73 - 76)

ΘΕΜΑ 10. 'Εγὼ δέ, ὦ Νικοκλῆ, νομίζω ὅτι εἶναι μὲν ὠραῖα μνημεῖα καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν (ἀνθρωπίνων) σωμάτων, ἀλλ' ὅμως πολὺ μεγαλυτέρας ἀξίας αἱ εἰκόνας τῶν κατορθωμάτων καὶ τῆς διανοίας (τοῦ πνεύματος), τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ μόνον εἰς τοὺς λόγους τοὺς ἐντέχνως συντεθειμένους. Προτιμῶ δὲ αὐτάς (τὰς εἰκόνας), πρῶτον μὲν διότι γνωρίζω, ὅτι οἱ ἠθικοὶ ἄνδρες δὲν ὑπερηφανεύονται τόσον πολὺ διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος, ὅσον ὅτι δεικνύουν φιλοτιμίαν (καυχῶνται) διὰ τὰ ἔργα καὶ τὴν γνώμην (τὸ πνεῦμα)· ἔπειτα (διότι γνωρίζω) ὅτι οἱ μὲν ἀνδριάντες εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ὑπάρχουν πλησίον αὐτῶν μόνων, εἰς τὴν χώραν τῶν ὁποίων ἤθελον στηθῆ, ἐνῶ οἱ λόγοι εἶναι δυνατόν νὰ μεταφερθοῦν ἔξω (διαδοθοῦν) εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀφοῦ διαδοθοῦν νὰ ἐπαινοῦνται εἰς τὰς συνδιαλέξεις τῶν συνετῶν ἀνθρώπων, μεταξύ τῶν ὁποίων εἶναι προτιμότερον νὰ ἔχη κανεὶς καλὴν φήμην παρὰ μεταξύ ὅλων τῶν ἄλλων· ἐκτὸς τούτων δὲ (προτιμῶ τὰς εἰκόνας τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας διότι γνωρίζω) ὅτι πρὸς μὲν τὰ ἔργα τῆς πηλοπλαστικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξομοιώσῃ (νὰ παραστήσῃ ὁμοίαν) τὴν φύσιν τοῦ σώματός του, ἐνῶ εἶναι εὐκόλον εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν προτιμοῦν νὰ εἶναι ὀκνηροί, ἀλλὰ θέλουν νὰ εἶναι ἐνάρετοι, νὰ μιμοῦνται τὰ ἤθη ἀλλήλων καὶ τὰς ιδέας, αἱ ὁποῖαι ἐνυπάρχουν μέσα εἰς τὰ λεγόμενα.

ΘΕΜΑ 11. Τοῖς μὲν ἄλλοις, οἷς ἔχομεν, οὐδὲν τῶν ζώων διαφέρομεν, ἀλλὰ πολλῶν καὶ τῷ τάχει καὶ τῇ ῥώμῃ καὶ ταῖς ἄλλαις εὐπορίαις καταδεέστεροι τυγχάνομεν ὄντες· ἐγγενομένου δ' ἡμῖν τοῦ πείθειν ἀλλήλους καὶ δηλοῦν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, περὶ ὧν ἂν βουλευθῶμεν, οὐ μόνον τοῦ θηριωδῶς ζῆν ἀπηλλάγημεν, ἀλλὰ καὶ συνελθόντες πόλεις ᾠκίσσαμεν καὶ νόμους ἐθέμεθα καὶ τέχνας εὕρομεν καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ δι' ἡμῶν μεμηχανημένα λόγος ἡμῖν ἐστὶν ὁ συγκατασκευάσας. Οὗτος γὰρ περὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν καλῶν καὶ τῶν αἰσchrῶν ἐνομοθέτησεν, ὧν μὴ διαταχθέντων οὐκ ἂν οἰοί τ' ἦμεν οἰκεῖν μετ' ἀλλήλων. Τούτῳ καὶ τοὺς κακοὺς ἐξελέγχομεν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἐγκωμιάζομεν. Διὰ τούτου τοὺς τ' ἀνοήτους παιδεύομεν καὶ τοὺς φρονίμους δοκιμάζομεν· τὸ γὰρ λέγειν ὡς δεῖ τοῦ φρονεῖν εὖ μέγιστον σημεῖον ποιούμεθα καὶ λόγος ἀληθῆς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἶδωλόν ἐστιν.

(Ἰσοκράτους περὶ ἀντιδόσεως § 253 - 256)

ΘΕΜΑ 11. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα, τὰ ὅποια ἔχομεν, οὐδὲν διαφέρομεν ἀπὸ τὰ ζῶα, ἀλλὰ πολλῶν συμβαίνει νὰ εἴμεθα κατώτεροι καὶ ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα καὶ ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν δύναμιν καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα μέσα· ἀφ' ὅτου ὁμως ἐγεννήθη μέσα μας ἡ ἱκανότης τοῦ νὰ πείθωμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ νὰ ἐκδηλώνωμεν (φανερώνωμεν) μεταξύ μας δι' ὅσα καὶ ἂν θέλωμεν, ὅχι μόνον ἀπηλλάχθημεν (ἀπηλευθερώθημεν) ἀπὸ τὸ νὰ ζῶμεν ὡς θηρία, ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ συνήλθομεν (δηλ. ὠργανώθημεν πολιτικῶς) ἰδρύσαμεν πόλεις καὶ ἐθέσαμεν νόμους καὶ ἐφεύρομεν τέχνας καὶ ὅλα σχεδόν, ὅσα ἔχουν ἐπινοηθῆ δι' ἡμῶν, ὁ λόγος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὅποῖος μᾶς ἐβοήθησε νὰ ὠργανώσωμεν. Διότι αὐτὸς ἐνομοθέτησε περὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν ἐντίμων καὶ τῶν αἰσchrῶν (διὰ τὰ ὠραῖα καὶ τὰ ἄσχημα), τὰ ὅποια εἰάν δὲν ἤθελον τακτοποιηθῆ, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ συγκατοικῶμεν ὁ εἰς μὲν τὸν ἄλλον (εἰς κοινωνίας). Διὰ τούτου κάμνομεν ἔλεγχον τῶν κακῶν καὶ ἐγκωμιάζομεν (ἐπαινοῦμεν) τοὺς καλοὺς. Διὰ μέσου αὐτοῦ καὶ ἐκ παιδεύομεν τοὺς ἀνοήτους καὶ ὑποβάλλομεν εἰς ἐξέτασιν τοὺς φρονίμους· διότι τὸ νὰ ὁμιλῆ κανεὶς καθὼς πρέπει θεωροῦμεν ὡς μεγίστην ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς καὶ (ἕνας) λόγος ἀληθῆς καὶ σύμφωνος μὲ τὸν νόμον καὶ δίκαιος εἶναι ὁμοίωμα (εἰκὼν καὶ ὁμοίωσις) ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς.

ΘΕΜΑ 12. Εἰ μὲν ἦν δεδειγμένον ὥστε τοὺς μὲν πρεσβυτέρους περὶ ἀπάντων εἰδέναι τὸ βέλτιστον, τοὺς δὲ νεωτέρους μηδὲ περὶ ἑνὸς ὀρθῶς γινώσκειν, καλῶς ἂν εἶχεν ἀπείργειν ἡμᾶς τοῦ συμβουλευεῖν· ἐπειδὴ δ' οὐ τῷ πλήθει τῶν ἐτῶν πρὸς τὸ φρονεῖν εὖ διαφέρομεν ἀλλήλων, ἀλλὰ τῇ φύσει καὶ ταῖς ἐπιμελείαις, πῶς οὐκ ἀμφοτέρων χρὴ τῶν ἡλικιῶν πεῖραν λαμβάνειν, ἵν' ἐξ ἀπάντων ὑμῖν ἐξῆ τῶν ῥηθέντων ἐλέσθαι τὰ συμφορώτατα; Θαυμάζω δ' ὅσοι τριήρων μὲν ἡγεῖσθαι καὶ στρατοπέδων ἄρχειν ἀξιούσιν ἡμᾶς, ὑπὲρ ὧν μὴ καλῶς βουλευσάμενοι πολλαῖς ἂν συμφοραῖς καὶ μεγάλαις τὴν πόλιν περιβάλοιμεν, εἰπεῖν δ' ἅ γινώσκόμεν περὶ ὧν ὑμεῖς μέλλετε κρίνειν οὐκ οἴονται δεῖν ἡμᾶς, ἐν οἷς κατορθώσαντες μὲν ἅπαντας ὑμᾶς ὠφελήσομεν, διαμαρτόντες δὲ τῆς ὑμετέρας γνώμης αὐτοὶ μὲν ἴσως φαυλότεροι δόξομεν εἶναι, τὸ δὲ κοινὸν οὐδὲν ἂν ζημιώσοιμεν. Οὐ μὴν ὡς ἐπιθυμῶν τοῦ λέγειν οὐδ' ὡς ἄλλως πως παρεσκευασμένος ζῆν ἢ τὸν παρελθόντα χρόνον, οὕτως εἴρηκα περὶ τούτων, ἀλλὰ βουλόμενος ὑμᾶς προτρέψαι μηδεμίαν ἀποδοκιμάζειν τῶν ἡλικιῶν.

(Ἴσοκράτους Ἄρχίδαμος § 4 - 6)

ΘΕΜΑ 12. Ἐὰν μὲν εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι οἱ μὲν πρεσβύτεροι γνωρίζουν τὸ ἄριστον δι' ὅλα τὰ ζητήματα, οἱ δὲ νεώτεροι περὶ οὐδενὸς πράγματος ἔχουν ὀρθὰς γνώμας, θὰ ἦτο καλὸν νὰ μᾶς ἀποκλείετε ἀπὸ τὸ νὰ δίδωμεν συμβουλὰς· ἐπειδὴ ὅμως διαφέρομεν μεταξύ μας ὡς πρὸς τὸ ὀρθῶς σκέπτεσθαι ὄχι κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐτῶν, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὰ φυσικὰ χαρίσματα καὶ τὰς ἐπιμελείας, πῶς δὲν πρέπει νὰ δοκιμάζετε καὶ τὰς δύο ἡλικίας, διὰ νὰ ἔχετε τὴν δυνατότητα ἀπὸ ὅλα τὰ λεχθέντα νὰ ἐκλέξετε τὰ πλέον συμφέροντα; Ἀπορῶ δὲ μὲ ἐκείνους ὅσοι κρίνουν ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἄξιοι νὰ κυβερνῶμεν τριήρεις καὶ νὰ διοικοῦμεν στρατεύματα, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ὁποίων ἐὰν τυχὸν δὲν σκεφθῶμεν καλῶς, εἶναι δυνατόν νὰ περιβάλωμεν τὴν πόλιν μὲ πολλὰς συμφορὰς καὶ μεγάλας, νομίζουν δὲ ὅτι δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ ἐκφράσωμεν τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν ἔχομεν, περὶ ὧν σεῖς πρόκειται νὰ κρίνετε, μὲ τὰς ὁποίας γνώμας, ἐὰν ἐπιτύχωμεν, θὰ ὠφελήσωμεν σᾶς ὅλους ἀνεξαιρέτως, ἐὰν δὲ ἀποτύχωμεν εἰς τὴν κρίσιν σας, ἡμεῖς μὲν προσωπικῶς (ἡμεῖς αὐτοὶ) θὰ φανῶμεν ὅτι εἴμεθα ἀνωφελέστεροι, ἀλλὰ καθόλου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ζημιώσωμεν τὸ κοινόν. Βεβαίως δὲν ἔχω ὁμιλήσει τοιοῦτοτρόπως περὶ αὐτῶν, διότι ἐπιθυμῶ τὸν λόγον οὔτε διότι εἶμαι προητοιμασμένος νὰ ζῶ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ἀπ' ὅ,τι κατὰ τὸν παρελθόντα χρόνον, ἀλλὰ διότι θέλω νὰ σᾶς προτρέψω νὰ μὴν ἀποκρούετε οὐδεμίαν ἐκ τῶν ἡλικιῶν.

ΘΕΜΑ 13. "Ότε Ξέρξης ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιάν ἤλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὦν ἔστι μὲν τεκμήρια ὄραν τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων, ἐν αἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοιούτων μὲν, ὦ ἄνδρες, ἐστὲ προγόνων. Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ, ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς· ἀλλ' οὐ πολλὰὶ ἡμέραι, ἀφ' οὗ ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐγγόνις πολλαπλασίους ὑμῶν αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. Καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δέ, ὁπότε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγὼν ἔστι, πολὺ δήπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμότερους εἶναι.

(Ξενοφ. Κύρου Ἀνάβασις III, 2, 13 - 16)

ΘΕΜΑ 13. "Ότε ὁ Ξέρξης, ἀφοῦ συνεκέντρωσε τὴν ἀναρίθμητον ἐκείνην στρατιάν, ἤλθεν (ἐξεστράτευσε) ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, καὶ τότε οἱ πρόγονοί μας ἐνίκων τοὺς προγόνους αὐτῶν καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Τούτων δὲ ἀποδείξεις δύναται μὲν νὰ ἴδῃ τις τὰ τρόπαια, σπουδαιότατη ὅμως ἀπόδειξις (μαρτυρία) εἶναι ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας σεῖς ἐγεννήθητε καὶ ἀνετράφητε· διότι κανένα ἄνθρωπον δὲν προσκυνεῖτε ὡς κυρίαρχον (ἀφέντην), ἀλλὰ μόνον τοὺς θεοὺς. Ἀπὸ τέτοιους προγόνους εἰσθε (κατάγεσθε), ὦ ἄνδρες. Ἀλλ' ὅμως δὲν θὰ ἰσχυρισθῶ βεβαίως τοῦτο, ὅτι δηλ. σεῖς τοὺς ἐντροπιάζετε· ἀντιθέτως δὲν εἶναι πολλὰὶ ἡμέραι, ἀφ' ὅτου ἀντιταχθέντες ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀπογόνων ἐκείνων ἐνικᾶτε μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν πολὺ περισσοτέρους ἀπὸ σᾶς. Καὶ τότε βεβαίως ἐδεικνύεσθε ἄνδρες γενναῖοι προκειμένου περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου· ἐνῶ τώρα, ὁπότε ὁ ἀγὼν εἶναι διὰ τὴν σωτηρίαν σας, ἀναμφισβητήτως ἀρμόζει νὰ εἰσθε καὶ κατὰ πολὺ γενναιότεροι καὶ προθυμότεροι.

ΘΕΜΑ 14. Πρόξενος δὲ ὁ Βοιωτίας εὐθύς μὲν μεираκιον ὧν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός. Καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργία ἀργύριον τῷ Λεοντίνῳ. Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανός νομίσας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὧν τοῖς πρώτοις μὴ ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· τοσοῦτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἔνδηλον αὐτῷ καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ. Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατός ἦν· οὐ μέντοι οὐτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἱκανός ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἡσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκείνον· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερός τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ.

(Ξενοφ. Κύρου Ἀνάβασις II, 6, 16 - 19)

ΘΕΜΑ 14. Ὁ δὲ Πρόξενος ὁ Βοιωτίας εὐθύς μὲν ἀπὸ τὴν νεανικήν του ἡλικίαν (εὐθύς μόλις ἔγινε παιδάριον, παλληκαράκι) ἐπεθύμει νὰ γίνῃ ἀνὴρ ἱκανός εἰς τὸ νὰ διαχειρίζεται τὰ πολιτικά (ἱκανός πολιτικός)· καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας ἐπλήρωσε χρήματα εἰς τὸν Γοργίαν τὸν Λεοντίνον. Ἀφοῦ δὲ ἐμαθήτευσε πλησίον ἐκείνου, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι εἶναι πλέον ἱκανός καὶ νὰ ἄρχῃ καὶ ὡς φίλος τῶν πρώτων ἀνδρῶν τῆς πόλεως νὰ μὴ εἶναι κατώτερος (νὰ μὴ ὑστερῇ αὐτῶν) ὡς πρὸς τὰς εὐεργεσίας, ἦλθεν εἰς αὐτὰς τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Κύρου· καὶ ἐφαντάζετο ὅτι θὰ ἀποκτήσῃ ἐκ τούτων σπουδαῖον ὄνομα καὶ μεγάλην δύναμιν καὶ πολλά χρήματα· μολονότι δὲ εἶχεν τόσον σφοδράς ἐπιθυμίας ἐξ ἄλλου (ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος) παρουσίαζε καὶ τοῦτο (εἶχε πρόδηλον καὶ τοῦτο), ὅτι τίποτε ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἤθελε νὰ ἀποκτᾶ με ἀδικίαν, ἀλλὰ δικαίως καὶ ἐντίμως ἐνόμιζεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ ἀποκτᾶ, καὶ ὄχι (νὰ τὰ ἀποκτᾶ) χωρὶς αὐτὰ (χωρὶς δηλ. ἐντιμότητα καὶ δικαιοσύνην). Καὶ εἶχε μὲν τὴν δυνατότητα νὰ ἐξουσιάζῃ ἠθικούς καὶ ἐντίμους ἀνθρώπους· ὁμοίως οὔτε σεβασμὸν πρὸς τὸν ἑαυτόν του (πρὸς τὸ πρόσωπόν του) ἦτο ἱκανός νὰ ἐμβάλῃ εἰς τοὺς στρατιώτας οὔτε φόβον, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐντρέπετο τοὺς στρατιώτας παρὰ οἱ ἐξουσιαζόμενοι (οἱ στρατιῶται) ἐκείνον· καὶ ἦτο φανερόν ὅτι ἐφοβεῖτο μᾶλλον τὸ νὰ εἶναι μισητός εἰς τοὺς στρατιώτας παρὰ οἱ στρατιῶται τὸ νὰ μὴ πειθαρχοῦν εἰς ἐκεῖνον.

ΘΕΜΑ 15. Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι, ὧν ἐπιθυμοίη, συντομωτάτην ὥστο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιорκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν, τὸ δ' ἀπλοῦν καὶ ἀληθές τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ εἶναι. Στέργων δὲ φανερός μὲν ἦν οὐδένα, ὅτω δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ὥστο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ὥστο εἰδέναι ῥᾶστον ὃν ἀφύλακτα λαμβάνειν.

(Ξενοφ. Κύρου Ἀνάβασις II, 6,21-25)

ΘΕΜΑ 15. Ὁ δὲ Μένων ὁ Θεσσαλὸς ἦτο φανερόν ὅτι εἶχεν ἰσχυράν (ζωηράν) ἐπιθυμίαν νὰ εἶναι πλούσιος (νὰ ἔχη χρήματα), ὅτι ἐπιθύμει ἐπίσης νὰ ἐξουσιάζη, διὰ νὰ λαμβάνη περισσότερα, ὅτι ἐπεθύμει ἐπίσης νὰ τιμᾶται, διὰ νὰ κερδίζη περισσότερα· διὰ τοῦτο ἤθελε νὰ εἶναι φίλος τῶν ἐχόντων μεγίστην δύναμιν, διὰ νὰ μὴ τιμωρῆται ὡσάκις ἡδίκει (ἔκαμνε ἀδικίας). Διὰ νὰ κατορθώνη δὲ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπεθύμει, ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο συντομωτάτη ὁδὸς διὰ μέσου τῆς ἐπιορκίας καὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, (ἐνόμιζε δὲ) ὅτι ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ ἀλήθεια ἦτο τὸ αὐτὸ μὲ τὴν ἡλιθιότητα. Ἦτο δὲ φανερόν ὅτι κανένα μὲν δὲν ἠγάπα, ὡσάκις δὲ ἰσχυρίζετο ὅτι εἶναι φίλος τινός, ἐγίνετο φανερός (ἀπεδεικνύετο) ὅτι τὸν ἐπεβουλεύετο. Καὶ οὐδένα μὲν ἐχθρὸν ἐχλεύαζε (κατεφρόνει), ἐνῶ (δὲ) πάντοτε συνωμίλει μὲ τοὺς φίλους ὡς (ἄνθρωπος) πάντας χλευάζων. Καὶ δὲν ἐπεβουλεύετο μὲν τὰ κτήματα τῶν ἐχθρῶν· διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο δύσκολον νὰ λαμβάνη τὰ πράγματα τῶν προφυλαττομένων (τῶν λαμβανόντων προφυλακτικὰ μέτρα)· ἐφαντάζετο δὲ ὅτι μόνος αὐτὸς ἐγνώριζε, ὅτι ἦτο εὐκολώτατον νὰ λαμβάνη τὰ πράγματα τῶν φίλων, διότι ἦσαν ἀφύλακτα.

*** ΘΕΜΑ 16.** Ἐπει δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχε, Ξενοφῶν ἤρχετο πάλιν ὧδε. Ἐτύγχανον λέγων, ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασι τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὄρκους λελύκασιν. Οὕτω δ' ἐχόντων εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεοὺς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, ὅπερ ἱκανοὶ εἶσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς, κἂν ἐν δεινοῖς ὦσι, σῶζεν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. Ἐπειτα δέ, ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε, ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι σῶζονται τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί. Ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ ὡς ἀφανιούντων τὰς Ἀθήνας ὑποστῆναι αὐτοὶ Ἀθηναῖοι τολμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς.

(Ξενοφ. Κύρου Ἀνάβασις, III, 2, 10-12)

ΘΕΜΑ 16. Ἀφοῦ ἐξεπληρώθησαν τὰ καθήκοντα πρὸς τοὺς θεοὺς, ὁ Ξενοφῶν ἤρχισε καὶ πάλιν (τὸν λόγον του) ὡς ἐξῆς· Συνέβαινε νὰ λέγω, ὅτι ὑπάρχουν εἰς ἡμᾶς (ἔχομεν) πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες σωτηρίας. Διότι κατὰ πρῶτον μὲν ἡμεῖς μὲν τηροῦμεν σταθερῶς τοὺς ὄρκους πρὸς τοὺς θεοὺς, ἐνῶ οἱ ἐχθροὶ καὶ τοὺς ὄρκους ἔχουν παραβῆ καὶ παρὰ τοὺς ὄρκους ἔχουν παραβιάσει τὰς σπονδὰς (τὰς συνθήκας). Ἀφοῦ δὲ τὰ πράγματα ἔχουν τοιοῦτοτρόπως εἶναι φυσικὸν (εὐλογον) οἱ θεοὶ πρὸς μὲν τοὺς ἐχθροὺς νὰ εἶναι δυσμενεῖς, πρὸς ἡμᾶς δὲ νὰ εἶναι σύμμαχοι, οἱ ὅποιοι βεβαίως (οἱ θεοὶ) εἶναι ἱκανοὶ καὶ τοὺς μεγάλους ταχέως νὰ καθιστοῦν μικροὺς, καὶ τοὺς μικροὺς, καὶ ἐὰν ἀκόμη εὐρίσκωνται ἐν μέσῳ κινδύνου, νὰ σῶζουν εὐκόλως, ὅταν θέλουν. Ἐπειτα δέ, διότι θὰ σᾶς ὑπενθυμίσω καὶ τοὺς κινδύνους (τὰ μετὰ κινδύνων πραχθέντα) τῶν προγόνων μας, διὰ νὰ γνωρίζετε, ὅτι καὶ ἀρμόζει εἰς σᾶς νὰ εἴσθε γενναῖοι καὶ ὅτι σῶζονται μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν ἀκόμη καὶ ἀπὸ μεγάλους κινδύνους οἱ γενναῖοι. Ὄταν δηλαδὴ ἦλθον οἱ Πέρσαι καὶ οἱ σύμμαχοί των μὲ πολυπληθεῖ πολεμικὴν προετοιμασίαν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ καταστρέψουν τὰς Ἀθήνας, μόνον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἐτόλμησαν νὰ ἀντισταθοῦν (εἰς αὐτούς), τοὺς ἐνίκησαν.

ΘΕΜΑ 17. Ἀκούοντες ταῦτα οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων πρέσβεις ἀπήγγελλον ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πόλεις. Ἰαὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὤμνυσαν ἐμπεδώσειν ταῦτα, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἠξίουσαν ὑπὲρ πάντων Βοιωτῶν ὁμνύουσαι. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος οὐκ ἔφη δέξεσθαι τοὺς ὄρκους, ἐὰν μὴ ὁμνύωσιν ὡσπερ τὰ βασιλέως γράμματα ἔλεγεν, αὐτονόμους εἶναι καὶ μικρὰν καὶ μεγάλην πόλιν· οἱ δὲ τῶν Θηβαίων πρέσβεις ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἐπεσταλμένα σφίσι ταῦτ' εἶη. Ἴτε νυν, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, καὶ ἐρωτᾶτε· ἀπαγγέλλετε δ' αὐτοῖς καὶ ταῦτα, ὅτι, εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα, ἔκσπονδοι ἔσονται. Οἱ μὲν δὴ ὤχοντο. Ὁ δ' Ἀγησίλαος διὰ τὴν πρὸς Θηβαίους ἔχθραν οὐκ ἔμελλεν, ἀλλὰ πείσας τοὺς ἐφόρους εὐθύς ἐθύετο. Ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τὰ διαβατήρια, ἀφικόμενος εἰς τὴν Τεγέαν διέπεμπε τῶν μὲν ἰππέων κατὰ τοὺς περιοίκους ἐπισπεύσοντας, διέπεμπε δὲ καὶ ξεναγούς εἰς τὰς πόλεις. Πρὶν δὲ αὐτὸν ὀρμηθῆναι ἐκ Τεγέας, παρῆσαν οἱ Θηβαῖοι λέγοντες, ὅτι ἀφίᾳσι τὰς πόλεις αὐτονόμους.

(Ξενοφ. Ἑλληνικά V, 1, 32 - 34)

ΘΕΜΑ 17. Ὄταν ἤκουσαν αὐτὰ οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν πόλεων, τὰ ἀνήγγελλον ὁ καθένας εἰς τὴν πόλιν του. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι ὠρκίζοντο, ὅτι θὰ τηρήσουν σταθερῶς αὐτά, ἀλλὰ οἱ Θηβαῖοι εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ὀρκίζωνται (νὰ δώσουν ὄρκον) ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν Βοιωτῶν. Ὁ Ἀγησ. ὅμως ἠρνεῖτο νὰ δεχθῆ τοὺς ὄρκους, ἐὰν δὲν ὀρκίζωνται ὅπως ἀκριβῶς ὠρίζον (διέτασσον) αἱ γραπτὰ ἐντολαὶ τοῦ βασιλέως (ἢ συνθήκη πρὸς τὸν βασιλέα), δηλ. νὰ εἶναι αὐτόνομοι αἱ πόλεις καὶ (εἴτε) μικραὶ καὶ μεγάλαι. Ἀλλὰ οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Θηβ. ἔλεγον, ὅτι δὲν εἶχον δοθῆ εἰς αὐτοὺς τοιαῦτα ἐντολαί. Πηγαίνετε λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἀγησ., καὶ ἐρωτᾶτε· γνωστοποιήσατε δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ αὐτά, ὅτι δηλ., ἐὰν (τυχὸν) δὲν θὰ ἐκτελέσουν αὐτά, δὲν θὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὰς συνθήκας. Λοιπὸν αὐτοὶ μὲν ἔφυγαν (ταχέως). Ὁ δὲ Ἀγησ. ἐξ αἰτίας τῆς ἔχθρας του ἐναντίον τῶν Θηβ. δὲν ἐπερίμενε (τὴν ἐπιστροφὴν των), ἀλλὰ ἀφοῦ ἔπεισε τοὺς ἐφόρους ἀμέσως προσέφερε θυσίας. Ἀφοῦ δὲ ἐτελέσθησαν αἱ διαβατήριοι θυσίαι, φθάσας εἰς τὴν Τεγέαν ἔστειλε παντοῦ μερικὸς ἐκ τῶν ἰππέων πρὸς τοὺς γύρω κατοίκους, διὰ νὰ ἐπισπεύσουν, ἔστειλε δὲ ἐπίσης εἰς τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀρχηγούς τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων. Προτοῦ ὅμως νὰ ἐκκινήσῃ ἀπὸ τὴν Τεγέαν, ἦλθον οἱ Θηβ. ἀναφέροντες, ὅτι ἀφήνουν αὐτονόμους τὰς πόλεις.

ΘΕΜΑ 18. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπεὶ ἤσθοντο τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων, πολὺ δὴ θρασύτερον κατέβαινον. Καὶ τὴν μὲν Σελλασίαν εὐθύς ἔκαον καὶ ἐπόρθουν. Ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ πεδίῳ ἐγένοντο, ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐνταῦθα ἐστρατεπεδεύσαντο· τῇ δ' ὕστεραία ἐπορεύοντο. Καὶ διὰ μὲν τῆς γεφύρας οὐδ' ἐπεχείρουν διαβαίνειν ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἐν τῷ τῆς Ἀλέας ἱερῷ ἐφαίνοντο ἐναντίοι οἱ ὀπλίται. Ἐν δεξιᾷ δ' ἔχοντες τὸν Εὐρώταν παρῆσαν κάοντες καὶ πορθοῦντες πολλῶν κάγαθῶν μεστὰς οἰκίας. Τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως αἱ μὲν γυναῖκες οὐδὲ τὸν καπνὸν ὀρῶσαι ἠνείχοντο ἅτε οὐδέποτε ἰδοῦσαι πολεμίους· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται ἀτείχιστον ἔχοντες τὴν πόλιν, ἄλλος ἄλλη διαταχθεὶς, μάλα ὀλίγοι καὶ ὄντες καὶ φαινόμενοι ἐφύλαττον. Ἔδοξε δὲ τοῖς τέλεσι καὶ προειπεῖν τοῖς Εἰλωσιν, εἴ τις βούλοιο ὄπλα λαμβάνειν καὶ εἰς τάξιν τίθεσθαι, τὰ πιστὰ λαμβάνειν ὡς ἐλευθέρους ἐσομένους, ὅσοι συμπολεμήσαιεν.

(Ξενοφ. Ἑλληνικά VI, 5, 27-29)

ΘΕΜΑ 18. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, ὅταν ἐπληροφορήθησαν τὰ κατορθώματα τῶν Ἀρκάδων, μὲ πολὺ μεγαλύτερον θάρρος (τώρα πλέον) κατέβαινον (εἰς τὴν πεδιάδα). Καὶ ἀμέσως τὴν μὲν Σελλασίαν ἔκαον καὶ ἐλεηλάτουν. Ὅταν δὲ ἐφθασαν εἰς τὴν πεδιάδα, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐστρατοπέδευσαν ἐκεῖ· κατὰ τὴν ἐπομένην δὲ ἐπορεύοντο (συνέχιζον τὴν πορείαν των). Καὶ διὰ τῆς γεφύρας μὲν οὔτε κἂν δὲν ἐπεχείρουν νὰ διαβαίνουν ἐναντίον τῆς πόλεως· διότι καὶ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλέας ἦσαν φανεροὶ οἱ ὀπλίται ἔτοιμοι νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσουν (ἐναντίοι). Ἐχοντες δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ τὸν Εὐρώταν διήρχοντο (διέσχιζον τὴν χώραν) καίοντες καὶ λεηλατοῦντες οἰκίας γεμάτας ἀπὸ πολλὰ καλά. Ἐκ δὲ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως αἱ μὲν γυναῖκες οὔτε καπνὸν δὲν ὑπέφεραν νὰ βλέπουν, διότι ποτὲ (μέχρι τότε) δὲν εἶδον ἐχθρούς· οἱ Σπαρτιᾶται ὅμως, ἐπειδὴ εἶχον τὴν πόλιν (των) ἀτείχιστον, ἀφοῦ ἔλαβον θέσεις ἄλλοι εἰς ἄλλο μέρος (εἰς διάφορα μέρη) ἐφύλασσαν τὴν πόλιν, μολονότι καὶ πολὺ ὀλίγοι ἦσαν καὶ ἐφαίνοντο (ἦσαν φανεροί). Οἱ δὲ ἄρχοντες (οἱ ἔφοροι) ἀπεφάσισαν νὰ διακηρύξουν εἰς τοὺς Εἰλωτας, ἐὰν (τυχόν) κανεὶς ἤθελε νὰ λαμβάνῃ τὰ ὄπλα καὶ νὰ παρατάσσεται (πρὸς μάχην), νὰ λαμβάνῃ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ γίνουν ἐλεύθεροι, ὅσοι συμπολεμήσουν.

ΘΕΜΑ 19. Οἱ δὲ Θηβαῖοι εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην ἐπεμψάν εἰς Ἀθήνας ἄγγελον ἐστεφανωμένον καὶ ἅμα μὲν τῆς νίκης τὸ μέγεθος ἔφραζον, ἅμα δὲ βοηθεῖν ἐκέλευον λέγοντες, ὡς νῦν ἐξείη Λακεδαιμονίους πάντων ὧν ἐπεποιήκασαν αὐτοὺς τιμωρῆσασθαι. Τῶν δὲ Ἀθηναίων ἡ βουλή ἐτύγγανεν ἐν ἀκροπόλει καθημένη. Ἐπεὶ δ' ἤκουσαν τὸ γεγενημένον, ὅτι μὲν σφόδρα ἠνιάθησαν, πᾶσι δῆλον ἐγένετο· οὔτε γὰρ ἐπὶ ξενία τὸν κῆρυκα ἐκάλεσαν περὶ τε τῆς βοηθείας οὐδὲν ἀπεκρίναντο. Καὶ Ἀθήνηθεν μὲν οὕτως ἀπῆλθεν ὁ κῆρυξ. Πρὸς μὲντοι Ἰάσονα, σύμμαχον ὄντα, ἔπεμπον σπουδῆ οἱ Θηβαῖοι κελεύοντες βοηθεῖν διαλογιζόμενοι, πῆ τὸ μέλλον ἀποβήσοιτο. Ὁ δ' εὐθὺς τριήρεις μὲν ἐπλήρου ὡς βοηθήσων κατὰ θάλατταν, συλλαβῶν δὲ τό τε ξενικὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἰππέας, καί περ ἀκηρύκτω πολέμῳ τῶν Φωκέων χρωμένων, πεζῇ διεπορεύθη εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων πρότερον ὄφθεις ἢ ἀγγελθεῖς, ὅτι πορεύοιτο.

(Ξενοφ. Ἑλληνικά, VI, 4, 19-21)

ΘΕΜΑ 19. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀμέσως μετὰ τὴν μάχην ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀγγελιαφόρον στεφανωμένον καὶ συγχρόνως μὲν ἐδήλωνον τὸ μέγεθος τῆς νίκης, συγχρόνως δὲ παρεκάλουν νὰ τοὺς βοηθοῦν λέγοντες, ὅτι (δῆθεν) τώρα ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτοὺς νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς Λακεδαιμ. δι' ὅλα (αὐτά, τὰ ὁποῖα), ὅσα τοὺς εἶχον κάμει. Ἡ δὲ βουλή τῶν Ἀθηναίων κατὰ σύμπτωσιν (τότε) συνεδρίαζεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Ὅτε δὲ ἐπληροφορήθησαν αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶχε συμβῆ, ὅτι βεβαίως ἐστενοχωρήθησαν πολὺ, ἐγίνε φανερόν εἰς ὅλους· διότι οὔτε ἐκάλεσαν τὸν κῆρυκα πρὸς φιλοξενίαν καὶ οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωσαν διὰ τὴν βοήθειαν. Καὶ κατ' αὐτὸν μὲν τὸν τρόπον (δηλ. χωρὶς νὰ τύχη φιλοξενίας) ἔφυγεν ὁ κῆρυξ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐσπευσμένως (μετὰ σπουδῆς) ἔστελλον (ἀπεσταλμένους) πρὸς τὸν Ἰάσονα, ὁ ὁποῖος ἦτο σύμμαχος των, παρακαλοῦντες νὰ (τοὺς) βοηθῆ, διότι ἐσυλλογίζοντο, ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἔκβασις τοῦ μέλλοντος. Ὁ δὲ Ἰάσων ἀμέσως μὲν ἐξώπλιζε πολεμικὰ πλοῖα μὲ τὸν (φαινομενικὸν) σκοπὸν (τὸ πρόσχημα) νὰ τοὺς βοηθήσῃ κατὰ θάλασσαν, ἀφοῦ ὁμως συνεκέντρωσε καὶ τὸ μισθοφορικὸν στράτευμα καὶ τοὺς ἰππεῖς τῆς σωματοφυλακῆς του (περὶ αὐτόν), μολονότι οἱ Φωκεῖς ἔκαμνον χρῆσιν (εἶχον) ἀκηρύκτου πολέμου, διὰ ξηραῖς ἐπέρασε (διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Φωκέων) εἰς τὴν Βοιωτίαν, εἰς πολλὰς δὲ τῶν πόλεων ἐνεφανίσθη προηγουμένως πρὶν ἢ φθάσῃ ἢ εἶδησις, ὅτι εὐρίσκετο καθ' ὁδόν.

ΘΕΜΑ 20. Πόλεμοι αεί ποτε γίνονται και ὅτι καταλύονται πάντες ἐπιστάμεθα και ὅτι ἡμεῖς, ἂν μὴ νῦν, ἀλλ' αὖθις ποτε εἰρήνης ἐπιθυμήσομεν. Τί οὖν δεῖ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἀναμένειν, ἕως ἂν ὑπὸ πλήθους κακῶν ἀπείπωμεν, μᾶλλον ἢ οὐχ ὡς τάχιστα, πρὶν τι ἀνήκεστον γενέσθαι, τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι; Ἄλλὰ μὴν οὐδ' ἐκείνους ἐγώ γε ἐπαινῶ, οἵτινες ἀγωνισταὶ γενόμενοι και νενικηκότες ἤδη πολλάκις και δόξαν ἔχοντες οὕτω φιλονικοῦσιν, ὥστε οὐ πρότερον παύονται, πρὶν ἂν ἠττηθέντες τὴν ἀσκησιν καταλύσωσιν, οὐδέ γε τῶν κυβευτῶν, οἵτινες αὖ, ἐὰν ἐν τι ἐπιτύχωσι, περὶ διπλασίων κυβεύουσιν· ὁρῶ γὰρ και τῶν τοιούτων τοὺς πλείους ἀπόρους παντάπασι γιγνομένους. Ἄ χρῆ και ἡμᾶς ὁρῶντας εἰς μὲν τοιοῦτον ἀγῶνα μηδέποτε καταστῆναι, ὥστε πάντα λαβεῖν ἢ πάντ' ἀποβαλεῖν· ἕως δὲ και ἐρρώμεθα και εὐτυχοῦμεν, φίλους ἀλλήλοις γενέσθαι.

(Ξενοφ. Ἑλληνικά VI 3, 15 - 18)

ΘΕΜΑ 20. Πόλεμοι πάντοτε εἰς κάθε ἐποχὴν γίνονται και ὅλοι γνωρίζομεν καλῶς ὅτι τερματίζονται και ὅτι ἡμεῖς, ἂν ὄχι τώρα, ἀλλὰ (πάντως) πάλιν κάποτε θὰ ἐπιθυμήσωμεν τὴν εἰρήνην. Τὴν ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι νὰ περιμένωμεν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, μέχρις ὅτου ἐξαντληθῶμεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν συμφορῶν μᾶλλον παρὰ νὰ μὴ κάνωμεν ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερα εἰρήνην, προτοῦ νὰ συμβῆ κάτι τὸ ἀνεπανόρθωτον; Ἄλλὰ πρὸς τούτοις ἐγὼ τουλάχιστον οὔτε ἐκείνους ἐπαινῶ, οἱ ὅποιοι, ἂν και ἀνεδείχθησαν ἀγωνισταὶ και πολλάκις ἤδη εἶχον νικήσει και εἶχον (ἀποκτήσει) δόξαν, τόσον πολὺν ζῆλον διὰ τὴν νίκην ἔχουν, ὥστε δὲν σταματοῦν προηγουμένως, πρὶν νὰ τερματίσουν τὴν ἀσκησίν των (τὴν ἀθλητικὴν των σταδιοδρομίαν) ἔπειτα ἀπὸ ἠτταν (ἀφοῦ ἠττηθοῦν), οὔτε βεβαίως ἐκείνους τοὺς κυβευτάς, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος (ἀφ' ἑτέρου), ἐὰν κερδίσουν ἐν ὅ,τιδήποτε, ριψοκινδυνεύουν περὶ διπλασίων· διότι βλέπω ὅτι και ἐκ τῶν τοιούτων οἱ περισσότεροι καταντοῦν ἐντελῶς ἄποροι. Αὐτὰ λοιπὸν πρέπει βλέποντες και ἡμεῖς οὐδέποτε μὲν νὰ ἐμπλακῶμεν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα, ὥστε ὅλα νὰ τὰ κερδίσωμεν ἢ ὅλα νὰ τὰ χάσωμεν· ἀλλὰ ἐφ' ὅσον ἀκόμη και εἴμεθα ἰσχυροὶ και εὐτυχεῖς, νὰ γίνωμεν φίλοι ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον (μεταξὺ μας).